

Raadsavond	7-7-2025
Zaaknummer	834734
Portefeuillehouder	Astrid Heijstee-Bolt
Vorbereid door	Juridische Zaken & Veiligheid
Onderwerp	Zienswijze ontwerp Programmabegroting 2026 Veiligheidsregio Hollands Midden

Beslispunten

De zienswijze op de ontwerp Programmabegroting 2026 van de Veiligheidsregio Hollands Midden vast te stellen.

Wat willen we bereiken

De zienswijze van Kaag en Braassem met betrekking tot de ontwerp Programmabegroting 2026 kenbaar te maken aan de Veiligheidsregio.

Samenvatting

De Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) heeft de ontwerp programmabegroting 2026 aangeboden aan de gemeenteraad met de mogelijkheid een zienswijze in te dienen.

Op grond van artikel 35 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) stuurt het Dagelijk Bestuur van de gemeenschappelijke regeling VRHM de ontwerpbegroting aan de raden van de deelnemende gemeenten. De raad krijgt de gelegenheid een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting. De VRHM is een wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling. Het voert voor de achttien deelnemende gemeenten de taken uit op het gebied van de (coördinatie van) de rampenbestrijding en crisisbeheersing, risicobeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, brandweertzorg, bevolkingszorg en het vervult de meldkamerfunctie voor brandweer, crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening.

Het college houdt zicht op de uitvoering van die taak. De raad controleert vervolgens of de GR de taak volgens de gestelde kaders uitvoert en of het college dit bewaakt en, zo nodig, bijstuurt. De ontwerpbegroting is een belangrijk middel in die controle.

Wij stellen voor een zienswijze in te dienen. Alhoewel er ten aanzien van de begroting wordt voldaan aan de kadernota 2026 van de VRHM zijn er enkele kritische aandachtspunten waar wij het bestuur van de VRHM scherp op willen houden voor de toekomst.

Inleiding

Het dagelijks bestuur van de VRHM stelt uw raad in de gelegenheid een zienswijze in te dienen over de ontwerp programmabegroting. Het algemeen bestuur heeft de vaststelling van de programmabegroting geagendeerd voor de vergadering van 11 september 2025. De VRHM vraagt aan de deelnemende gemeenteraden om uiterlijk in de laatste raadsvergadering voor de zomervakantieperiode zijn eventuele zienswijze vast te stellen. Voor Kaag en Braassem betekent dit de raadsvergadering van 7 juli 2025.

Het vastgestelde regionaal beleidsplan VRHM 2024-2027 is leidend voor de op te pakken zaken in deze periode. De ontwerp programmabegroting ziet toe op het derde uitvoeringsjaar van het

beleidsplan. De bestuurlijke werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen Hollands Midden (FKGR) adviseert voor begrotingen 2026 een prijsindexatie toe te kennen van 2,1% voor beloning werknemers en 2,7% voor netto materieel. Voor de VRHM betekent dit een (gewogen) indexering van de gemeentelijke bijdragen van 2,31% t.o.v. 2025.

Wij stellen voor een zienswijze in te dienen omdat wij het bestuur van de VRHM enkele kritische aandachtspunten willen meegeven om in de toekomst rekening mee te houden. Aan de door de werkgroep financiële kaderstelling gestelde indexeringsregels is voldaan. Aan de oproep aan alle gemeenschappelijke regels om 6% te bezuinigen is niet volledig voldaan. Er is niet volledig voldaan aan de financiële kaderstelling voor 2026 om 6% te bezuinigen, maar er is gemotiveerd aangegeven waarom dit niet mogelijk is. Door bijvoorbeeld een veranderende geopolitieke situatie, toenemende klimaatverandering, een complexere samenleving en de vergrijzing van de bevolking staat de publieke veiligheid onder druk. Ingrijpendere bezuinigingen zouden een onaanvaardbaar veiligheidsrisico vormen voor onze inwoners en zou leiden tot ongewenste taakaanpassingen zoals bijvoorbeeld het sluiten van brandweerkazernes. Het bestuur heeft gemotiveerd aangegeven waarom hieraan niet kan worden voldaan, maar heeft tevens aangegeven wat (bestuurlijk) wel haalbaar is.

Argumenten

Hoewel het bestuur van de VRHM de beoogde bezuiniging van 6% niet heeft kunnen realiseren, achten wij de gemaakte keuzes verdedigbaar en realistisch. In de voorbereiding is met behulp van bezuinigingsscenario's expliciet in beeld gebracht wat de gevolgen zouden zijn van verdere taakstellingen. Zo zou het realiseren van een extra bezuiniging in concrete gevallen kunnen leiden tot sluiting van kazernes of het verlagen van de operationele paraatheid. Dit zijn maatregelen die, hoewel financieel effectief, vanuit het oogpunt van veiligheid, bereikbaarheid en crisisbeheersing zeer onwenselijk zijn.

Wij constateren dat het bestuur van de VRHM in de voorliggende ontwerp programmabegroting zorgvuldig heeft gezocht naar een evenwicht tussen financiële opgave en maatschappelijke verantwoordelijkheid. De keuzes zijn onderbouwd en vinden hun basis in bestuurlijke overwegingen die in het Algemeen Bestuur van de VRHM breed zijn gedeeld. Als gemeente steunen wij deze afweging, met het oog op behoud van de kwaliteit en continuïteit van de veiligheidszorg in onze regio.

Het voorstel is daarom in te stemmen met de ontwerp-begroting 2026, ook al is de bezuiniging van 6% niet volledig gerealiseerd. Het voorstel is ook om te benadrukken dat wij instemmen met dit realistische voorstel, onder voorwaarde de bezuinigingen door te zetten en om niet met een begrotingswijziging te komen waarbij juist om meer geld wordt gevraagd.

Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis

Vanuit de werkgroep FKGR is een uniforme taakstelling geadviseerd, om te komen tot een bezuiniging van 6%, voor alle gemeenschappelijke regelingen in het werkgebied. Al bij de vooraankondiging van deze bezuinigingstaakstelling heeft de veiligheidsregio aangegeven te adviseren een dergelijke taakstelling niet op de GR VRHM toe te passen. Vervolgens heeft de VRHM de opdracht gekregen om verschillende scenario's uit te werken om de mogelijkheden voor ombuigingen en bezuinigingen en de impact daarvan in kaart te brengen. Hierover zijn ook sessies geweest met de verschillende gemeenteraden.

Op 24 januari 2025 is er vanuit het Algemeen Bestuur (AB) van de veiligheidsregio een brief binnengekomen waarin de situatie wordt geschetst. Allereerst is er in de jaren tot en met 2018 al 16,6% bezuinigd door de veiligheidsregio, wat destijds geleid heeft tot een aanzienlijke taaksanering. Verder is er sprake van onvermijdelijke meerkosten (€ 1,1 miljoen) waarmee de veiligheidsregio te kampen heeft, welke door de veiligheidsregio zelf zullen worden gedekt. Dit maakt onderdeel uit van

de geschetste scenario's 2 tot en met 5. Vanaf scenario 2 worden de onvermijdbare meerkosten door de veiligheidsregio opgevangen.

De onvermijdbare meerkosten zijn het gevolg van de ontwikkelingen van afgelopen jaren en vragen om meer operationele voorbereiding, opleiding en oefening op de veranderende incidenttypen. Daar komt de aanpak bij van PTSS onder de hulpverlening; een noodzakelijke taak, die onvermijdbaar middelen vergt. Door zoals de veiligheidsregio het noemt 'versobering' worden de bezuinigingen van € 1,1 miljoen gevonden. In de vergadering van 20 februari 2025 van het AB van de VRHM is overeengekomen dat door ambitiekrimp nog eens € 0,4 miljoen kan worden bezuinigd, ten koste van de programmataak Brandweer en crisisbeheersing en de programmataak GHOR. De VRHM geeft aan dat nog meer bezuinigen grote gevolgen zou hebben voor de taakuitvoering en zou leiden tot taaksanering. Er is nadrukkelijk niet gekozen voor taaksanering in de primaire processen, waarbij moet worden gedacht aan sluiting van kazernes en het stoppen met specialistische brandweertaken.

Naar aanleiding van een brief over de financiële kaderstelling 2025 is vorig jaarde financiële positie van gemeenten met de FKGR en de VRHM besproken en wederzijds toegelicht.

Ook bij de formulering van de huidige zienswijze aan de GR VRHM willen we – ondanks de al grote gevraagde inspanningen – het bestuur van de VRHM meegeven alert te zijn op mogelijkheden om toch nog extra te kunnen bezuinigen, om zo dichterbij de taakstelling van 6% te komen.

Alternatieven

Er zijn geen varianten omdat zou kunnen leiden tot onaanvaardbare veiligheidsrisico's van onze inwoners. Door de effecten van stedelijke verdichting, klimaatverandering, vergrijzing, energie- en materiaaltransitie zou het onverantwoord zijn om verdere bezuinigingen door te voeren. Daarnaast is er nog sprake van toenemende geopolitieke spanningen en hybride dreiging, wat vraagt om grotere weerbaarheid in de samenleving, waarbij ook de veiligheidsregio's een belangrijke rol zullen vervullen.

Wat doet de VRHM met de beschikbare bijdragen

De VRHM hanteert de volgende beleidsthema's:

- Wij hebben positie in het Omgevingsrecht
- Wij werken risicogericht
- Wij zetten ons in voor de zelfredzaamheid van inwoners
- Wij hebben tactieken en technieken die passen bij de nieuwe uitdagingen -
- Wij hebben vakbekwame brandweercollega's
- Wij zijn en blijven paraat
- Wij hebben een moderne crisisorganisatie
- Wij kennen onze partners
- Wij beschikken over een goede en veilige informatievoorziening
- Wij nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid
- Wij investeren in onze collega's
- Wij zijn wendbaar

Voor al deze beleidsthema's zijn de rode draden veranderende omgeving of omstandigheden die vragen om aanvullende maatregelen. Met deze aanvullende maatregelen kan de VRHM weer adequaat acteren. In paragraaf 2.8 vanaf bladzijde 42 van de ontwerp-programmabegroting 2026 worden per beleidsthema de onderwerpen aangegeven waar de VRHM in 2026 binnen het beschikbare budget aan zal gaan werken.

Kanttekeningen

Het advies van de FKGR van een bezuiniging wordt niet gerealiseerd

Met voorliggende ontwerp-programmabegroting de beoogde 6% bezuiniging bij lange na niet gehaald, wat betekent dat er door de gemeente mogelijk op andere terreinen zal moeten worden bezuinigd.

Extra bezuinigingen op de veiligheidsregio

Extra bezuinigingen op de veiligheidsregio zijn onwenselijk vanwege de impact op de paraatheid en slagkracht van hulpdiensten. Juist in tijden van toenemende veiligheidsrisico's – zoals natuurbranden, verstedelijking, vergrijzing, cyberdreigingen, veranderd geopolitiek klimaat en maatschappelijke onrust – is een sterke en flexibele organisatie essentieel. Verdere bezuinigingen kunnen leiden tot langere aanrijtijden, verminderde inzetcapaciteit en risico's voor de volksgezondheid en openbare orde. De veiligheidsregio vervult bovendien een cruciale rol in regionale crisisbeheersing en rampenbestrijding. Stabiliteit en continuïteit van deze taken mogen niet onder druk komen te staan. Ook kunnen financiële tekorten leiden tot verschraving van preventieve taken, zoals voorlichting en risicobeheersing. Tot slot werken gemeenten, brandweer, GGD en andere partners intensief samen binnen de veiligheidsregio; bezuinigingen raken daarmee ook andere publieke domeinen. Daarom is terughoudendheid geboden bij verdere financiële aanscherping.

Risico's

De VRHM vraagt geen extra bijdrage, de gemeentelijke bijdrage is op basis van de indexatie. De ontwerpbegroting valt binnen de financiële kaders.

Ondanks dat de ontwerpbegrotingen binnen de bestuurlijke begrotingsuitgangspunten vallen, vloeit er een mogelijk financieel risico voort uit toekomstige ontwikkelingen.

Voor verdere inhoudelijke risico's willen we u verder verwijzen naar de zienswijzebrief.

Doordat er niet extra bezuinigd wordt, zijn er geen risico's met betrekking tot de dienstverlening van de VRHM naar de inwoners toe. De bezuinigingen zullen vooral impact hebben op de interne processen van de VRHM.

Duurzaamheid

Met betrekking tot dit onderwerp zijn er geen duurzaamheidsaspecten aan de orde.

Participatie en inspraak

Om raden zoveel mogelijk aan de voorkant van het traject om tot vaststelling van de ontwerp-programmabegroting mee te nemen zijn op 28 en 29 januari 2025 digitale raadsinformatiebijeenkomsten georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten konden raadsleden zich laten informeren over mogelijke bezuinigingsscenario's, het ambtelijk advies van de VRHM en de overwegingen van het bestuur.

In de hierboven genoemde scenario's is in (bezuinigings)pakketten inzichtelijk gemaakt wat de effecten zijn van de bezuinigen per pakket.

In een extra AB-vergadering van de VRHM is er uitgebreid met elkaar gesproken over welke pakketten haalbaar en gewenst zijn. In de nu voorliggende ontwerp-programmabegroting zijn de keuzes verwerkt die in een extra AB vergadering van de VRHM zijn gemaakt.

Financiële consequenties

De bijdrage aan de VRHM voor 2025 bedraagt € 2.311.631,--. Voor 2026 staat opgenomen

€ 2.383.242,- Dat betekent een verhoging van € 71.611,- ten opzichte van 2025. Deze verhoging wordt veroorzaakt door enerzijds de gevolgen die voortvloeien uit de kadernota 2026 van de VRHM t.g.v. de geadviseerde prijsindexatie en anderzijds door de wijze waarop invulling is gegeven aan de taakstelling voor gemeenschappelijke regelingen om te bezuinigen. In de kadernota 2026 van de gemeente Kaag en Braassem zullen deze cijfers worden verwerkt.

Regio

Dit voorstel gaat over één ontwerpbegroting 2026 van de in totaal 5 gemeenschappelijke regelingen waar Kaag en Braassem aan deelneemt. De andere 4 zijn al eerder voorgelegd voor zienswijze.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Roelofarendsveen, 10-6-2025

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,	
de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
J.J. Démoed	A. Heijstee-Bolt

Bijlagen behorend bij het voorstel

- Raadsbesluit
- Brief aan het dagelijks bestuur van de VRHM
- Ontwerp programmabegroting 2026 VRHM en meerjarenraming 2027-2029